

&

NIEUWSBRIEF

SOENNES
SWAERDES

nr.6 - 21 juli 2021

Extra editie!

Een extra editie van deze nieuwsbrief op 21 juli? Dat moet met de nationale feestdag van België te maken hebben... Klopt! En wel met die van zeventig jaar geleden. Alleen, een echte feestdag was het niet voor Zutendaal en Wiemesmeer, integendeel. Op die bewuste 21ste juli 1951 vond er in de huidige Grotstraat, op een boogscheut van de Lourdesgrot, een waar drama plaats. Maria Swenters, de enige dochter van schoenmaker Jan Swenters en Eliza Hansen, werd die dag neergekogeld door Gaston Habex van Waterschei. Een schok-golf die Limburg nog wekenlang in zijn ban zou houden.

Tour, het alter ego van Stijn Segers, muzikant-zanger-tekstschrijver-graficus-culturele duizendpoot en verliefd op Zutendaal en zijn dialect, schreef hierover de song *Twiehfel ên spikkelaosie* die vandaag, precies zeventig jaar nadien, in de ether wordt gekatapulteerd.

Het lied is een vooruitgeschoven single uit het album *MUURD*, een plaat vol Zutendaalse moordliederen die in het najaar van 2021 verschijnt. De songs worden allemaal in het Zutendaals dialect gezongen. Stijn wil op deze manier een voortbestaan geven aan het prachtige maar verdwijnende Zietendels en de straffe verhalen rond de moorden. Aan het album werkten tevens enkele Zutendaalse muzikanten en zangers mee.

Twiehfel ên Spikkelaosie verschijnt als digitale download en wordt in beperkte oplage uitgebracht op vinyl single. Beide zijn beschikbaar vanaf woensdag 21 juli via de Bandcamp (een soort van digitale muzikwinkel) van Tour. Bij de song verschijnt ook een videoclip (met mogelijkheid om er Nederlandse ondertiteling op te zetten! Gebruik de knop CC in de speler): vimeo.com/575719709.

Het volledige verhaal: tourbadour.com/muurd
De release en de pre-order van de vinyl op Bandcamp:
tour.bandcamp.com/album/twiehfel-n-spikkelaosie

Het volledige album *MUURD* wordt voorgesteld aan het publiek met concerten in C-mine Genk op 4 november 2021 en in de Sint-Jozefskerk van Wiemesmeer op 23 januari 2022.

tourbadour.com/muurd ————— tour.bandcamp.com

Twiehfel ên spikkelaosie
Raozernèi laeid zû deep
Hiel het land veert de kieëning
Ma het daerep hiertet nee

Zwarte zwieël witte graosie
Makke dam blütte veet
Hiel ze liehf wiltem hèmme
Ma de kop dèè wiltet nee

De sallemander ès z'n straeipe kwieht
Ên het rêngelt nui al daog
Het leevevrawke op den trap jankt bloed
Ên het rêngelt nui al daog

(...)

Inhoud

Twiehfel ên spikkelaosie	1
Relaas van een moord	2
Foto's HBvL	3

Deze nieuwsbrief ontvangen
of lid worden van
Soennes & Swaerdes?

Wil je graag op de hoogte blijven van het reilen en zeilen van Soennes & Swaerdes?

Heb je interesse in erfgoed?

Ben je actief als onderzoeker van de Zutendaalse geschiedenis?

Is plaatselijke heemkunde jouw ding?

Lees je graag artikels over de eigen streek?

Schrijf je dan snel in als sympathisant of actief lid via

info@soenneswaerdes.be

Het relaas van een passionele moord

Wiemesmeer, 1951.

Vader Jan Swenters is schoenmaker en heeft de reputatie van 'spaarzaam' te zijn. Hij houdt van zijn vijf kinderen, vier jongens en een meisje, Maria-Agnes. Twee van haar broers baten een schoenzaak uit in Antwerpen. Tijdens de week verblijft ook Maria in de havenstad. Sommige weekends, als de financiën het toelaten, komt zij per trein naar haar ouderhuis (Wiemesmeer n° 2, in de huidige Grotstraat). Zij heeft namelijk een vaste verkering met Gaston Habex uit Waterschei. Voor Gaston staat het al een tijdje vast dat ze gaan trouwen. Hij investeert alvast in huisraad én deelt in de reiskosten van zijn verloofde, want hij ziet haar graag. Regelmatig worden er ook brieven uitgewisseld, vooral wanneer Maria meerdere weken in Antwerpen blijft.

Waarom is niet heel duidelijk, maar Maria wil koste wat het kost tijdens het weekend van 21 en 22 juli 1951 in Wiemesmeer zijn. Daarom schrijft zij een brief aan zichzelf waarin de schrijver vraagt om die dagen zeker naar huis te komen. Ze ondertekent de brief met de naam van haar vader. Haar twee broers laten haar na het lezen van de brief op de nationale feestdag, zaterdag 21 juli, vertrekken.

Al gauw wordt duidelijk dat Maria op dat moment niet meer zo enthousiast is over haar relatie met Gaston. Of was het vader Swenters die vrachtvoerder Gaston niet zo zag zitten en zijn dochter eerder aanmaande om een einde aan de relatie te maken? Blijkbaar had Maria enkele weken voordien haar verloofde al laten verstaan dat zij dit van plan was, al is dit gegeven nooit echt uitgeklaard geworden.

Feit is dat Gaston ter ore komt dat zijn geliefde reeds van zaterdagmiddag in Zutendaal is. Hij weet en voelt al een tijdje dat de verhouding met haar door zwaar weer vaart en vermoedt concurrentie van andere mannen. Enkele uren later springt hij op zijn fiets en rijdt naar het ouderhuis van Maria, vast van plan om nog een laatste poging te doen en de relatie te redden. Moeder Swenters (Maria-Elisabeth Hansen) staat in de tuin bonen te plukken. Gaston slaat een babbeltje met haar en helpt een beetje. Wanneer vader Swenters erbij komt, vraagt Gaston naar Maria.

"Die is boven op haar kamer."

"Ik zou haar graag een ogenblik willen spreken. Kan ze misschien even naar beneden komen?"

Aanvankelijk wil Maria niet maar na fel aandringen van Gaston komt ze toch de trap af. Ze voeren een kort gesprek waarbij Maria Gaston duidelijk maakt dat het gedaan is tussen hen. Volgens Gaston zegt ze dit met een lachje op haar gezicht, wat hem innerlijk woedend maakt.

"Als dat dan toch zo is", zegt Gaston, "geef mij dan maar al mijn spullen terug." Waarop Maria weer naar haar kamer gaat en terugkomt met enkele zaken en brieven van hem. Intussen is Gaston heel even naar buiten geweest en komt hij opnieuw de gang binnen.

Vanaf dat moment gaat alles bliksemsnel. Hij trekt een revolver en vuurt vier 9mm-kogels af vanop amper anderhalve meter van Maria. Drie kogels treffen haar waarbij minstens één enkele vitale organen raakt. In de verwarring die dan ontstaat ontfermen vader en moeder Swenters zich over hun dochter en verdwijnt Gaston uit beeld. Later blijkt dat hij, terwijl Maria naar het ziekenhuis wordt gebracht, het vuurwapen in het bakhuis heeft gelegd en naar haar kamer vluchtte om daar koelbloedig tot de ochtend te wachten tot de rijkswacht een bezoek brengt en terug het huis verlaten heeft. Ook vader en moeder Swenters zijn intussen weer naar het ziekenhuis getrokken. 's Morgens

gaat Gaston rustig naar beneden, drinkt een koffietje en eet een stukje vlaai dat hij nog op tafel vindt. Hij heeft gedurende de nacht goed kunnen nadenken over hoe het nu verder moet. Hij zal vader Swenters sowieso in een slecht daglicht proberen te stellen. Hoe hij dat precies aan boord gaat leggen, weet hij nog niet, maar hij is ervan overtuigd dat de man mee aan de basis ligt van het kapotgaan van zijn relatie met Maria.

Hij neemt zijn fiets en peddelt rustig naar het rijkswachtkantoor in Genk waar hij zich aangeeft. Tijdens de fietstocht gooit hij de lege kogelhulzen weg die hij in de gang zorgvuldig bij mekaar had gezocht. 38 uur later bezwijkt Maria in het ziekenhuis aan haar verwondingen.

Het onderzoek nadien spitst zich vooral toe op de vraag of Gaston met voorbedachtheid handelde. Hier speelt het wapen, een revolver, een grote rol. Gaston beweert dat hij, toen Maria boven zijn spullen was gaan halen, het wapen uit het bakhuis heeft gehaald en daarna, verblind en 'verdwaasd' van woede en ongeloof, in de richting van Maria schoot, niet met de intentie haar te doden. Vader Jan Swenters houdt staande dat hij dat wapen nooit heeft gezien en het zeker niet zijn eigendom is.

Nadat speurders meerdere kogels vinden in de woning van Habex, wijzigt deze zijn eerste versie en verklaart dat hij het wapen vier maanden voordien verkocht aan vader Swenters. Die zou het altijd op een hoog muurtje in het bakhuis gelegd hebben. Iets wat vader Swenters bij hoog en bij laag blijft afzweren.

Het moordmotief van Gaston was duidelijk jaloezie en verbiterdheid omdat hij afgewezen werd. Hieraan wordt niet getwijfeld, ondanks het feit dat Gaston in de gevangenis op een bepaald moment zijn eerste verklaring (dat hij op Maria geschoten heeft) intrekt en beweert dat niet hij maar vader Swenters op zijn dochter gevuld zou hebben. Een verklaring die hij niet hard kan maken en snel opnieuw intrekt.

Tijdens de verhoren van getuigen komen niet veel nieuwe zaken aan het licht en ligt de focus vooral op de mate van voorbedachtheid bij het plegen van de moord. Na enkele volgens de krant "schitterende" pleidooien, zowel van het Openbaar Ministerie als van de verdediging, beraadslaagt de jury over de volgende vragen: Vraag 1: Is Habex schuldig aan een vrijwillige doding op de persoon van Maria Swenters met het oogmerk om te doden?

Vraag 2: Handelde hij met voorbedachtheid?

Het verdict van de jury luidt als volgt: 'ja' op de eerste vraag en 'neen' op de tweede vraag.

Omwille van een aantal verzachtende omstandigheden vordert het Openbaar Ministerie geen levenslang, maar 20 jaar dwangarbeid. De jury beslist uiteindelijk om Gaston Habex te veroordelen tot 15 jaar dwangarbeid. Nog tijdens de zitting stort de veroordeelde in de rechtbank schreeuwend in mekaar.

Moeder Swenters komt het drama niet meer te boven en kwijnt stilaan weg. Eliza Hansen sterft in 1953, zij is dan 56.

Wie meer details van het onderzoek en het proces wil kennen, kan de volledige reeks krantenartikels raadplegen op de facebookpagina van 'Albert Aerden' of die van 'Ge zijt van Wiemesmeer als...'

2751

Bond vaders het H. Hart

JEZUS! MARIA! JOZEF!

BIDT VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER

MEJUFFER

MARIA-AGNES SWENTERS

Lid van de Bond van het H. Hart en andere godsdienstige werken.

Geboren te Zutendaal op 27 Juni 1931 en gederuht in den Heer ontslapen te Waterschei-Kliniek op 23 Juli 1951, voorzien van de laatste H.H. Sacramenten der stervenden.

†

Maria was een hemelbete. Blij lachend en gezellig ze door het leven gevlogen. Op alle bloemen zocht ze de honing der blijheid en tevredenheid. Steun en troost voor vader en moeder, voor haar broers een bezorgde engel! Voor iedereen straalde haar ogen van vriendelijkheid en haar hart verspreidde rondom zich de overvloed van haar rijke gaven. EEN LEVEN VOL RIJKE BELOFTE... zo dachten wij!

Toen kwam plots - wie kon toch zo iets denken? - die vreselijke Zaterdagavond. Brutaal werd die bloem afgerukt voor ze ten volle ontloken was! Wij zouden willen... Maar neen, wij doen als Maria: VERGEVEN!

Vaartwel, dierbare Ouders en Broeders, en dank u voor uw grote genegenheid en zorgen. Ik stierf in uw armen en viel uit uw armen in de armen van mijn hemelse moeder Maria, Die gij mij hebt leren beminnen. Bij haar blijf ik nu eeuwig om troost en sterkte te vragen voor uw lijdende harten. Ik smeeft U nog om één ding, schreidt gerust, God zal uw tranen heiligen, maar niet met uw betraande ogen niet naar de nacht van het graf... daar ben ik niet! Wat zoekt ge de levenden onder de doden? Heft ze omhoog naar de stralende hemel! Daar is uw Maria, daar leeft en heeft ze U lief! Uw tranen moeten geen tranen van verdriet zijn, maar tranen van verlangen naar mij - dan zullen ze u naar God brengen!

O. L. V. Troosteres van de bedroefden. b.v.o.
H. Hart van Jezus, ons toekome uw Rijk!

Om uw troostvol gebed
en innig meesvoelen
bij dit pijnlijk heengaan

DANKEN U de
familie SWENTERS-HANSEN en
kinderen

Drukw. Daenen-Oyen - Zutendaal

Enkele foto's
uit Het Belang van Limburg
in 1951

Habex Gaston verbergt angstvallig het gelaat, terwijl hij tijdens de wedersamenstelling het huis van de misdaad wordt binnengeleid.

Maria Swenters, onschuldig slachtoffer van een tragische moord.

Miskende liefde bracht Habex tot de misdaad.

Terwijl de omstaanders ingetogen de laatste ogenblikken der teraardbestelling meelevend, zegent Z.E.H. Pastoor Vandebeek het stofelijk overschot.